

40ste vergadering

Donderdag 19 december 1991

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Deetman

Tegenwoordig zijn 139 leden, te weten:

Aarts, Achttienribbe-Buijs, Akkerman, Apostolou, Beckers-de Bruijn, Beijlen-Geerts, Beinema, J.H. van den Berg, J.T. van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Boers-Wijnberg, Bolkestein, Brinkman, Brouwer, V.A.M. van der Burg, Buurmeijer, Van de Camp, Castricum, De Cloe, Dees, Deetman, Dijkstal, Van Dis, Doelman-Pel, Eisma, Van Erp, Esselink, Feenstra, Franssen, Frinking, Frissen, Van Gelder, Gerritse, Van Gijzel, Ginjaar-Maas, De Graaf, Groenman, Gualthérie van Weezel, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van der Heijden, Hermes, Hillen, Van der Hoeven, Van Hoof, De Hoop Scheffer, Van Houwelingen, Huibers, Huys, Van Iersel, Janmaat, Janmaat-Abee, A. de Jong, G. de Jong, Jorritsma-Lebink, Jurgens, Kalsbeek-Jasperse, Kamp, Kersten, Koetje, Kohnstamm, De Kok, De Korte, Korthals, Krajenbrink, Laning-Boersema, Lankhorst, Lansink, Leerling, Leers, Van Leijenhorst, Leijnse, Lilipaly, Van der Linden, Linschoten, Mateman, Melkert, Middel, E. van Middelkoop, Van Mierlo, Mulder-van Dam, Netelenbos, Niessen, Van Nieuwenhoven, Nijland, Van Noord, Nuis, Van Otterloo, Paulis, Van der Ploeg-Posthumus, De Pree, Quint-Maagdenberg, Reitsma, Van Rey, Van Rijn-Vellekoop, Roosen-van Pelt, Rosenmöller, Ruigrok-Verreijt, Schartman, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoots, Schutte, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Spieker, Stemerding, Swildens-Rozendaal, Tegelaar-Boonacker, E.G. Terpstra, G.H. Terpstra, Tommel, Tuinstra, Van der Vaart, Valk, Ter

Veer, Te Veldhuis, Vermeend, Versnel-Schmitz, Vliegthart, Van der Vlies, Van Vlijmen, Vos, Vreugdenhil, Vriens-Auerbach, Weisglas, Wiebenga, Willems, Witkamp-Ockels, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Wöltgens, Ybema, Van Zijl en Zijlstra,

en de heren Hirsch Ballin, minister van Justitie, Kok, vice-minister-president, minister van Financiën, mevrouw Maij-Weggen, minister van Verkeer en Waterstaat, de heren Bukman, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, De Vries, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw d'Ancona, minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, de heren Kosto, staatssecretaris van Justitie, Wallage, staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, Van Amelsvoort, staatssecretaris van Financiën, mevrouw Ter Veld, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en de heer Simons, staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Jurgens, wegens bezigheden elders, voor de ochtend- en middagvergadering;

Verspaget en Lauxtermann, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het jaarverslag 1990-1991 van**

de Commissies voor de verzoekschriften uit beide Kamers (22367, nr. 1).

Het jaarverslag wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de verslagen van de Commissie voor de verzoekschriften over een aantal in haar handen gestelde adressen (22367, nr. 42 t/m 65)**.

Overeenkomstig de voorstellen van de Commissie voor de verzoekschriften wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, de brief op stuk 22367, nr. 40, voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening met betrekking tot de regio-indeling rond de vier grote gemeenten (22165)**.

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 nieuw B.W. (elfde gedeelte) Stb. 1991, 197, zoals gewijzigd bij artikel 1 van Hoofdstuk III van de Wet van 25 februari 1991, Stb. 75 (22439)**.

Dit wetsvoorstel wordt zonder

voorzitter

beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Gemeentefonds voor het jaar 1991 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota; tweede wijziging) (22429)**.

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **de delen Welzijn en Cultuur van het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk XVI (Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) voor het jaar 1992 (22300-XVI);**
- **de delen Welzijn en Cultuur van het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk XVI (Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) voor het jaar 1990 (Slotwet, derde wijziging) (22257).**

(Zie vergadering van 17 december 1991.)

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur op vragen, gesteld in eerste termijn.

Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze weekeditie.)³

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **d'Ancona**: Mijnheer de voorzitter! Ik heb eergisteravond met heel veel waardering en vanzelfsprekend met grote aandacht geluisterd naar de inbreng van de verschillende fracties in eerste termijn. Het is

Minister d'Ancona van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

werkelijk buitengewoon plezierig om een debat te kunnen voeren over de positionering van het welzijnsbeleid in de komende jaren, ondanks of misschien wel dankzij een fors aantal ombuigingen die de inhoudelijke koerswijziging vergezellen. Om niet in herhaling te vervallen, zal ik mijn bijdrage in eerste termijn beperkt houden, dat wil zeggen dat ik zal proberen, een betoog op te bouwen rond de belangrijkste thema's die hier eergisteren aan de orde zijn gesteld. Ik wil daarom in de eerste plaats ingaan op de positie van het sociaal en cultureel beleid en de relatie met de sociale vernieuwing, en de positie van vrijwilligers, een thema waaraan de heer Dees veel aandacht heeft besteed. Vervolgens zal ik aandacht besteden aan de meer specifiek bestuurlijke aspecten, en de rol van de overheid daarbij, waarbij ik vooral kijk naar mevrouw Versnel. Ten slotte — daarbij kijk ik iedereen aan — zal ik de financiële afwegingen en de keuzes aan de orde stellen, voor zover die al niet hebben plaatsgevonden in de schriftelijke beantwoording, die ik de Kamer gisterenmiddag heb toegezonden.

Ik begin met de noodzaak van sociaal en cultureel beleid. Toen het kabinet waar wij beiden deel van uitmaken van start ging, heeft het bewust sociale vernieuwing tot kern van zijn beleid gemaakt. De noodzaak

hiervan geldt onverkort. Immers, voor velen is volwaardige deelname aan de samenleving nog steeds niet mogelijk. Wat was nu eigenlijk het nieuwe van die sociale vernieuwing? Mijns inziens dit. Na de eenzijdige sociaal-economische benadering van de voorgaande kabinetten koos dit kabinet voor een bredere aanpak. De sociaal-culturele en de bestuurlijke kant van het probleem van non-participatie kregen een volwaardige plaats in het beleid. Naarmate het economische herstel doorzette, werd de scheiding steeds zichtbaarder tussen hen die ervan konden profiteren, en hen die aansluiting niet vonden. Ook viel de cumulatie van problemen op bij groepen die niet aan de steeds hogere eisen van de arbeidsmarkt konden voldoen. Nog meer dan toen, ben ik ervan overtuigd, dat problemen van achterstand en onvoldoende mogelijkheden tot maatschappelijke participatie verbonden zijn met vragen van sociaal-culturele aard. Zo bepalen sociaal-culturele factoren in hoge mate de kansen van allochtonen. Ik wijs op zaken zoals onvoldoende taalbeheersing, onbekendheid met omgangsvormen en verwachtingen en eisen die voor Nederlanders vanzelfsprekend zijn. Het is daarom van belang, te zoeken naar beïnvloedingsmogelijkheden.

Het kabinet zette in op arbeid als integratiemiddel bij uitstek. Maar,